ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ

Ανθρώπινα δικαιώματα σοσιαλισμός και Σοβ. Ένωση

ΑΡΘΡΟ ΡΩΣΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΛΟΓΟΥ

ΜΟΣΧΑ ('Ιδ. 'Υπ.). Το πρόβλημα των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του ανθρώπου καταλαμβάνει μιά από τις κεντρικές θέσεις στην πάλη των ιδεών, που διεξάγεται στο διεθνή στίβο. Η 61η επέτειος της Οκτωβριανής επανάστασης, που γιορτάσθηκε πριν λίγο καιρό, υπενθύμισε ξανά ότι στο σοσιαλιστικό καθεστώς, ακριβώς, ανήκει η προτεραιότητα στη ριζική τοποθέτηση αυτού του προβλήματος και της λύσης του προς το συμφέρον εκατομμυρίων εργαζομένων, που αποτελούσαν πριν αντικείμενο ανελέητης καπιταλιστικής εκμετάλλευσης. Στο φως των επικείμενων τριαντάχρονων από την οικουμενική διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου, που ψήφισε η Γενική συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στις 10 Δεκεμβρίου 1948, αποκαλύπτεται για μιά ακόμη φορά με όλη τη δύναμη η ριζική διαφορά στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος από ένα κοινωνικό καθεστώς, στο οποίο τα δικαιώματα του ανθρώπου υπάρχουν μόνο στο χαρτί και από ένα άλλο, στο οποίο ή πραγματοποίηση αυτών των δικαιωμάτων κατοχυρώνεται από την φύση και την πολιτική της νέας κοινωνίας.

Οι αντίπαλοι του σοσιαλισμού κύνουν πολύ ιδρώτα, για να θέσουν υπό αμφιβολία τις αρχές του νέου κοινωνικού συστήματος, και να μειώσουν τις πραγματικές του επιτεύξεις. Επικαλούμενοι τις έννοιες δημοκρατία, ελευθερία, ανθρώπινα δικαιώματα, επιχειρούν να αντλήσουν απ' αυτά ορισμένα προπαγανδιστικά πλεονεκτήματα, υποθέτοντας, όπως φαίνεται, ότι αυτές οι έννοιες δεν παρέχουν τη δυνατότητα για άκριβείς εκτιμήσεις και δεν μπορούν να εκφραστούν σε συγκριμένα γεγονότα και συγκεκριμένους δείκτες. Και αυτού βρίσκεται ακριβώς το μεγάλο τους λάθος.

Στην πραγματικότητα ή ελευθερία, ή δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι έννοιες το ίδιο συγκεκριμένες, όπως και όλα τα άλλα φαινόμενα της κοινωνικής ζωής.

Όσο περισσότερο θορυβώδη χαρακτήρα αποκτούσε στη Δύση η προπαγανδιστική εκστρατεία για τα «δικαιώματα του ανθρώπου», τόσο καθαρότερο γινόταν ότι οι ιδεολόγοι του καπιταλιστικού κόσμου δεν ήταν έτοιμοι για μιά συγκεκριμένη και σοβαρή συζήτηση πάνω στο λεπτό αυτό ζήτημα. Η πορεία του χρόνου όλο και πιό ανοιχτά ξεσκεπάζει τον αληθινό σκοπό αυτής της εκστρατείας, την προσπάθεια να μεταταπεί ή συζήτηση για τα «δικαιώματα του ανθρώπου» σε αντικείμενο αμφίβολων πολιτικών παζαρεμάτων, και για να μιλήσουμε απλούστερα, να οδηγηθεί ή συζήτηση αυτή σε ένα φτηνό αντισοβιετισμό. Φαίνεται ότι απ' όλες τις χώρες, όπου κατά τη γνώμη των πολιτικών τους είναι άνάγκη να «προστατευθεί» ή ελευθερία και ή δημοκρατία, αυτοί έχουν υπόψιν τους μόνο τη Σοβιετική Ένωση και τα άλλα σοσιαλιστικά κράτη, από τα εκατομμύρια των εργαζομένων, που ζούν στον σοσιαλιστικό κόσμο, τους ενδιαφέρει μόνο ή δράκα των λεγόμενων «αντιφρονούντων» και από όλες τις ελευθερίες μόνον ή ελευθερία της ύπονομευτικής δραστηριότητας ενάντια στο σοσιαλισμό.

Μιά τέτοια στάση βολεύει αρκετά όπως φαίνεται, ορισμένους στη Δύση. Η στάση αυτή φαίνεται σαν να κούβει μέσα της τη δυνατότητα να προσπεράσει αυτές ή τις άλλες αξύτατες αίχμές, να αποσιωπήσει τα κραυγαλέα γεγονότα της κυνικής κατάπνιξης των στοχευμένων ανθρώπινων ενδιαφερόντων στον αστικό κόσμο, να ξεφύγει από την σύγκριση του τι δίνει στον άνθρωπο ο σοσιαλισμός και τι άφαιρεί απ' αυτόν ο καπιταλισμός. Αλλά αυτό είναι μιά αβάσιμη θέση, και ή έλλειψη του στηρίγματος της βρίσκεται πρώτ' απ' όλα στο ότι διαλέχτηκε ακριβώς με σκοπό να αποφευχθεί ή τοποθέτηση της ουσίας του ζητήματος, να αντικατασταθεί ή πρακτική λύση των ώριμων προβλημάτων της κοινωνικής ζωής με μιά κενή δημαγωγία.

Αντίθετα απ' αυτό στη Σοβιετική Ένωση και στις άλλες χώρες του σοσιαλισμού το ζήτημα των δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι ζήτημα της καθημερινής κοινωνικής πρακτικής. Οι σοβιετικοί άνθρωποι είναι πεπεισμένοι ότι και οι πιό όμορφες εκφράσεις για την ελευθερία, τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου παραμένουν κενές λέξεις, αν δεν κατοχυρώνονται με τον ανάλογο τρόπο. Κατά την αντίληψή μας τα δικαιώματα του ανθρώπου είναι πρώτ' απ' όλα έννοια κοινωνική, που αγκαλιάζει ένα ευρύτατο κύκλο εγγυήσεων, που καθορίζουν τη θέση του ανθρώπου στην παραγωγική δραστηριότητα και στην πολιτική ζωή, τις πραγματικές δυνατότητες του να απολαμβάνει τα υλικά και πνευματικά αγαθά, να συμμετέχει στη λύση των κοινωνικών υποθέσεων. Από την άποψη αυτή έχει πρωταρχική σημασία ή ποσότητα και ή ποιότητα των υλικών και πνευματικών αξιών, τις οποίες διαθέτει ή κοινωνία, του ποιός και με ποιό τρόπο δημιουργεί αυτές τις αξίες. Πως οι αξίες αυτές κατανέμονται ανάμεσα στα μέλη της κοινωνίας και, τέλος, πως αυτό συνεπαλεί στην ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας, εξασφαλίζει την ελευθερία της και την αξιοπρέπεια του πολίτη.

Πως λοιπόν ανταποκρίνεται σ' αυτά τα κύρια κριτήρια τό καθένα από τα δυό κοινωνικά συστήματα, που υπάρχουν σήμερα στην υδρόγειο;

Ο καπιταλισμός μέσα στις εκατονταετίες της ύπαρξής του ανέπτυξε σοσιαλιστικά τις παραγωγικές δυνάμεις της ανθρωπότητας. Αλλά ταυτόχρονα ολόκληρη ή ιστορία του δείχνει με ακαταμάχητο τρόπο ότι οποιαδήποτε πλούτη και να συγκέντρωσε ή αστική κοινωνία παραμένει πάντα έκμεταλλευτικό σύστημα, σύστημα κοινωνικής ανισότητας και αξεπέραστων ταξικών συγκρούσεων. Αυτό μπορεί να τό δείξουν τα εκατομμύρια των ανέργων στις καπιταλιστικές χώρες, τα εκατομμύρια των ανθρώπων που στερούνται μόρφωσης, στέγης, ιατρικής περίθαλψης. Τό δείχνουν τα εκατομμύρια των εργαζομένων, που ύφίστανται διώξεις, λόγω του χρώματος του δέρματός τους, της εθνικότητάς τους και των πολιτικών τους πεποιθήσεων στις ΗΠΑ και τη Δυτική Ευρώπη, στην Χιλή και στη Νικαράγουα, στό Ισραήλ και στη Νότια Αφρική.

Πραγματική συζήτηση για τα δικαιώματα του ανθρώπου με πλήρες δικαίωμα μπορεί να διεξαγάγει μόνο μιά κοινωνία, που όχι στα λόγια, αλλά στην πράξη βάζει ανώτατο σκοπό της την ικανοποίηση των υλικών και πνευματικών αναγκών της. Τέτοια κοινωνία είναι ό σοσιαλισμός, που γεννήθηκε εξήντα ένα χρόνια πρίν. Τό σοβιετικό κράτος, κληρονομώντας ένα συγκριτικά χαμηλό επίπεδο παραγωγικών δυνάμεων και αναπτυσσόμενο σε απίστευτα περίπλοκες συνθήκες, δεν μπορούσε οτη διάρκεια πολλών ετών, αλλά ακόμα και σήμερα δεν τό κατορθώνει, να ικανοποιήσει όλες τις ανάγκες των σοβιετικών ανθρώπων έτσι, όπως θα ήθελε. Αλλά ποιός μπορεί να διαμφισβητήσει τό γεγονός ότι βαδίζει προς αυτό τό σκοπό με γιγαντιαία βήματα.

Τό σοβιετικό κράτος θέτοντας για πάντα τέρμα στην ανεργία, κατοχύρωσε τη συμμετοχή του κάθε πολίτη του στη σφαίρα της ύλικής παραγωγής—κύρια, σφαίρα της ανθρώπινης δραστηριότητας, εξασφαλίζοντας σε όλους ίση πληρωμή για ίση δουλειά. Καταργώντας για πάντα την κοινωνική, πολιτική, εθνική και κάθε άλλη ανισότητα και έλλειψη δικαιωμάτων, έδωσε τη δυνατότητα στόν καθένα να συμμετέχει στην κοινωνική και δημόσια ζωή σε όλες τις βαθμίδες της. Η φροντίδα για την υγεία των σοβιετικών ανθρώπων, για την μόρφωσή τους, την πολιτική τους δράση, την ικανοποίηση των πολιτιστικών τους ενδιαφερόντων έχει μπεί στό κέντρο της δραστηριότητας όλων των κρατικών και κοινωνικών ιδρυμάτων στη χώρα μας. Για πρώτη φορά στην ιστορία ή συνεχής άνοδος του υλικού και πνευματικού επιπέδου των εργαζομένων, και συνεπώς και ή διεύρυνση των πραγματικών δικαιωμάτων του ανθρώπου, μπήκε σε άμεση εξάρτηση από την άνοδο του υλικού και πνευματικού δυναμικού ολόκληρης της κοινωνίας.

Οί σοβιετικοί άνθρωποι είναι βαθειά ικανοποιημένοι πού σήμερα πολλές από αυτές τις αρχές τις συμμερίζονται έκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τόν κόσμο και πώς πολλές από τις ιδέες αυτές, πού κατοχυρώνουν τό δικαίωμα του ανθρώπου για εργασία, για μόρφωση, για ιατρική περίθαλψη, για είρηνική ζωή και πίστη στην αύριον, για ελευθερία τών πεποιθήσεων κατοχυρώθηκαν σε πολλά διεθνή ντοκουμέντα, συμπεριλαμβανόμενης και της οικουμενικής διακήρυξης, του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα τοΰ ανθρώπου, πού αναφέραμε.

Β. ΚΟΡΤΟΥΝΟΦ

Ο ήλιος μπορεί να σώσει την γη!

Όταν στερέψουν οι πηγές ενεργείας

ΜΕΓ ΛΕΠΗΒΟΛΑ ΣΧΕΔΙΑ

ΑΜΒΟΥΡΓΟ ('Ιδ. 'Υπ.). Επί δύο αιώνες ξοδεύονται απερίσκεπτα τα αποθέματα πηγών ενεργείας της γής. Τό αργότερο τό 2.050 θά έχουν εξαντληθεί. Και μιά και ή άτομική ενέργεια είναι αντικείμενο τεράστιων διαφωνιών, πολλοί έρευνητές, κυβερνήσεις και μέσα ενημέρωσης έχουν ρίξει τό βάρος τους στην ηλιακή ενέργεια.

Στις 13 Απριλίου 1978 ό άνθρωπος νούμερο ένα των αμερικάνικων αεροσυγκοινωνιών. Ο Σ. Μπουαλώ, πετούσε βιαστικά με μιά βαλίτσα γεμάτη αριθμούς και σχίτσα πρός την πρωτεύουσα των ΗΠΑ Ουάσιγκτον.

Εκεί ό ανώτατος υπάλληλος της «Μπόϊγκ» παρουσίασε σε μιά επιτροπή της Γερουσίας ένα πάκο χαρτιά πού είχαν τόν τίτλο: «Δορυφόροι της ηλιακής ενέργειας — μιά βιώσιμη λύση για τό ενεργειακό πρόβλημα». και σύστησε στούς παρευρισκόμενους, για τό καλό του έθνους, την όσο τό δυνατόν γρηγορότερη προώθηση του θέματος στη Βουλή. «Έφτασε πιά ό καιρός για την άμεση αξιοποίηση της φυσικής ενέργειας του ήλιου», είπε ό Μπουαλώ.

Η «άμεση αξιοποίηση» πού προτείνει ό Μπουαλώ είναι ένα από τα πιό μεγαλεπήβολα σχέδια της ανθρώπινης τεχνικής.

Ο Μπουαλώ και οί συνεργάτες του θέλουν να πείσουν τό αμερικάνικο έθνος να ξοδέψει χίλια δισεκατομμύρια δολλάρια, ώστε να είναι σε θέση μέσα σε 50 χρόνια να παίρνει ρεύμα για όλες τις χρήσεις κατευθείαν απ' τό διάστημα.

Τό σχέδιο προβλέπει ότι οί διαστημικοί σταθμοί, πού ό καθένας τους θά ζυγίζει 100.000 τόννους, θά τραβούν ακατάπαυστα ηλιακή ενέργεια ύψους 10.000 μεγαβατ και θά τη στέλνουν μέσω μιας τεράστιας δεσμίδας μικροκυττάρων κατευθείαν στη Γη.

«ΘΑ ΜΑΣ ΣΩΣΕΙ»

Οί τολμηροί σχεδιαστές προβλέπουν τη δημιουργία 25 τουλάχιστον τέτοιων σταθμών, με προοπτική να φτάσουν τούς 100. «Η λύση αυτή θά μας σώσει για έναν αιώνα τουλάχιστον, ίσως και για μιά χιλιετηρίδα», δήλωσαν οί Ράλφ Νάνσεν και Γκόρν τον Γούντκοκ, στενοί συνεργάτες τοΰ Μπουαλώ.

Οί εγκέφαλοι τών τεράστιων βιομηχανιών θέλουν να αποδείξουν τώρα ότι οί διαστημικές πτήσεις είναι κάτι περισσότερο από εθνικό γόητρο, κι' ότι θά προσφέρουν πραγματικά στην ανθρωπότητα.

Είναι αλήθεια ότι στις αρχές τοΰ επόμενου αιώνα θά υπάρχει σοβαρό ενεργειακό πρόβλημα. Κάρβουνο, πετρέλαιο, ουράνιο και φυσικά αέρια, πού αποτελοΰν την κινητήρια δύναμη όλων τών βιομηχανικών κοινωνιών θά έχουν φτάσει στά φυσικά τους όρια.

Η άτομική ενέργεια, πού ίσχυε για πολλούς σαν ή σίγουρη εναλλακτική λύση, παρουσιάζει άλυτα προβλήματα σχετικά με τη ρύπανση τοΰ περιβάλλοντος, ενώ ή άτομική σύντηξη, πού θεωρείται «εξημέρωση της βόμβας υδρογόνου» δεν έχει φτάσει ακόμα στην επιθυμητή θερμοκρασία τών 10 εκατομμυρίων βαθμών. Αντίθετα, ή ηλιακή ενέργεια δεν προκαλεί κανένα πρόβλημα, οΰτε με τό περιβάλλον, οΰτε με την τεχνολογία. «Η ηλιακή και άλλες ακρησιμοποίητες πηγές ενέργειας θάπρεπε να ερευνηθοΰν, να αναπτυχθοΰν και να επιδεχθοΰν με απόλυτη προτεραιότητα», δήλωσε πέρυσι τό WAES, τό τμήμα ερευνών για εναλλακτικές ενεργειακές στρατηγικές τοΰ Ινστιτούτου Τεχνολογίας της Μασσαχουσέτης (MIT). Παρόμοιες μελέτες με τών Αμερικανών συναδέλφων τους έκαναν και οί Γερμανοί επιστήμονες Μιχαΐλο Μεσαρόβιτς και Ένταυαρντ Πέστελ, οί οποίοι στό βιβλίο τους «Η ανθρωπότητα στην κρίσιμη καμπή» τονίζουν την άμεση ανάγκη για τη δημιουργία μιας «ηλιακής κοινωνίας».

Η αμερικάνικη ενεργειακή αρχή (ERDA) θεωρεί πιθανή την παροχή ηλιακής ενέργειας για τό ένα τέταρτο τών αναγκών τών ΗΠΑ μέχρι τό 2020. Ενώ ό Γκόρντον Γούντκοκ της «Μπόϊγκ» είναι βέβαιος ότι «τό σύστημα τών εγκαταστάσεων ηλιακής ενέργειας θά προωθήσει άμεσα τον ανθρώπινο πολιτισμό».

Όμως ό δρόμος για τη «χώρα τοΰ ήλιου» είναι πολύ πιό μακρύς απ' ό,τι τον φαντάζονται οί αρχιτέκτονές του. Μιά τελευταία στατιστική της αμερικάνικης εταιρίας πετρελαίων «Έξον» προβλέπει ότι μέχρι τό 1990 θά κυριαρχοΰν οί παραδοσιακές πηγές ενέργειας, κατά 48ο)ο τό πετρέλαιον, 20ο)ο ό άνθρακας, 15ο)ο φυσικά αέρια, και ίσως 8ο)ο ατομική ενέργεια. Ο ήλιος θά συμμετέχει ίσως με ένα ποσοστό 2ο)ο.

Αλλά και για να πραγματοποιηθεί αυτό τό 2ο)ο, λένε οί ειδικοί τοΰ WAES, θάπρεπε από αυτή τη στιγμή να εξοπλίζονται τουλάχιστον τά δύο τρίτα τών νεόκτιστων κτιρίων με ηλιακά συστήματα θερμάνσεως, παρ' όλο πού οί τιμές τους είναι πολύ ύψηλότερες από αυτές τών παραδοσιακών εγκαταστάσεων. Για τι δυστυχώς ή εξέλιξη της ανθρωπότητας τα τελευταία 200 χρόνια δεν δημιούργησε συνθήκες για την υποδοχή της ενέργειας τοΰ πατέρα — ήλιου. Όλες οί τεχνικές εγκαταστάσεις δουλεύουν με φορείς ενέργειας πού είναι διαθέσιμοι όλες τις ώρες της μέρας και της νύχτας, και όλες τις εποχές και τά οικονομικά της κέντρα βρίσκονται σε σημεία όπου δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θά φτάνουν οί ακτίνες τοΰ ήλιου.

Ο ήλιος στέλνει κάθε χρόνο 1,5 δισεκατομμύρια ώρες μεγαβάτ στη γη, πού αποτελοΰν τό 28.000πλάσιο τών εμπορικών αναγκών της γής και είναι χίλιες φορές περισσότερα από τη δυνατότητα παροχής ενέργειας όλων τών αποθεμάτων πετρελαίου της γής.

Από αυτά τό 35ο)ο επιστρέφει στό σύμπαν, και τό 18ο)ο απορροφάται από την ατμόσφαιρα της γής.

Δεν έχουν λοιπόν οί επιστήμονες παρά να εντείνουν τις προσπάθειές τους να πείσουν τις κυβερνήσεις, και επιστρατεύοντας όλη την ανθρώπινη κληρονομιά τών τεχνικών γνώσεων, να άξιοποιήσουν τό υπόλοιπο της ηλιακής ενέργειας για μιά φυσική και ανώδυνη πολιτιστική πρόοδο.

ΑΠΟ ΜΙΑ ΔΙΑΛΕΞΗ ΨΥΧΙΑΤΡΟΥ

Η Ψυχανάλυση και ο μαρξισμός

Δυό αμφιλεγόμενες θεωρίες πού σημάδεψαν την εποχή μας

ΠΟΥ ΣΥΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΥ ΣΥΓΚΡΟΥΟΝΤΑΙ

Ποιός είναι ό χώρος όπου κινείται ή ψυχανάλυση, πώς αντιμετωπίζει τον άνθρωπο, τι διεξόδους δίνει στά προβλήματά του; Κι' από την άλλη πώς άντιμετωπίζει αυτά τα προβλήματα ό μαρξισμός. Πού συμπλέκονται — άν συμπλέκονται οι δυό αυτές θεωρίες. πού συγκρούονται, πώς αλληλοσυμπληρώνονται και ποιός είναι ό δρόμος για τη συνάντηση, τη σύζευξη αυτών των δύο θεωριών, πού έχουν καθορίσει και σημαδέψει την εποχή μας; Στά ερωτήματα αυτά, έδωσε απαντήσεις με διάλεξή του στη Θεσσαλονίκη ό ψυχίατρος κ. Γιάννης Γαλανός. Από την όμιλία του δημοσιεύουμε τα κυριώτερα σημεία.

ΟΙ ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΟΙ βιολογικές ανάγκες, στά πρώτα χρόνια της ζωής, στρέφονται απαιτητικές προς το περιβάλλον, όπου και ζητούν ικανοποίηση. Είναι δυνάμεις τυφλές, άλογες, μη κοινωνικοποιημένες μη συνειδητοποιημένες, μη έκφραζόμενες με τον λόγο, πού τείνουν, όμως, σιγά—σιγά να λογοποιηθούν.

Μέσα λοιπόν σ' αυτά τα πρώτα στάδια και το παιχνίδι πού παίζεται ανάμεσα στις όρμές, την ικανοποίησή τους, την απόρριψη ή τον «τραυματισμό» ή την προσωρινή απώθησή τους, δημιουργούνται και διαμορφώνονται οί πρώτες καταβολές του ψυχικού μας κόσμου και της ά.θρώπινης προσωπικότητας.

Είναι ή εποχή όπου στον ψυχικό κόσμο κυριαρχεί το υποσυνείδητο, οί ενστικτοσυμπλεγματικές καταστάσεις, ή φαντασία, οί φαντασματικές υποκατάστατες παραστάσεις, ό συμβολισμός, όπου έχουν τις πηγές τους ό μύθος και ό ονειρικός κόσμος.

Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην κατάσταση εξάρτησης, στη μικρή ανάπτυξη της συνείδησης και την ανωριμότητα της προσωπικότητας πού είναι ένας σχηματισμός πού τελειώνεται σιγά—σιγά και για πολλές δεκαετίες.

Και ό υποσυνείδητος κόσμος αποτελείται από τις πρώτες αναλαμπές της ψυχικής ζωής, πού μέσα τους εκφράζονται ανάγκες ενστικτικές και ροπές, βιολογικές πού ακόμη δεν έχουν περάσει από το φίλτρα της αδύναμης τότε συνείδησης. Γιατί ή συνείδηση από πάντα της εκφράζει την πραγματικότητα πού όπωσδήποτε δεν συμβιβάζεται με το ένστικτο πάντοτε, και, άν το ένστικτο εκφράζει τη φυσικό τητα της ανθρώπινης ύπαρξης στη συνείδηση ανανακλάται ή κοινωνικότητά της.

Στις ενστικτοσυμπλεγματικές καταστάσεις εκφράζεται ή βαθειά αντινομική και αντιθετική ανθρώπινη φύση, πού όντας στις ρίζες της ζωϊκός οργανισμός, στρέφεται στην κορυφή της στό πολιτισμένο κοινωνικό—ανθρώπινο περιβάλλον για να ικανοποιήσει τις ανάγκες της, και αυτή ή διπολική της φύση εκφράζεται στα συμπλέγματά της τα ψυχικά (κόμπλεξ) σαν ένας αξεδιάλυτος ιδεοσυγκινησιακός κόμπος—δεσμός, πού είναι χωρίς διέξοδο στην ανώριμη ανθρώπινη προσωπικότητα.

Στη φαντασία, το συμβολισμό, το όνειρο, το μύθο και τη «μαγική σκέψη», εκφράζονται καμουφλαρισμένες και παραλλαγμένες (σε σύμβολα, εικόνες, παραστάσεις, λέξεις — κλειδιά) όλες οί όρμές, ενστικτικές ροπές και «εσωτερικές κλίσεις» πού πηγάζουν από τον ενστικτοβιολογικό πυρήνα του ά θρώπινου ό.τος, πού δε βρίσκουν τρόπο κα ικανοποιηθούν όμεσα και απόλυτα στο κοινωνικό—ιστορικό περιβάλλον όπου αυτό αναπτύσσεται.

ΤΟ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟ ΕΝΣΤΙΚΤΟ

ΤΙΣ περιπέτειες της σεξουαλικής ζωής και της ψυχικής της συνισταμένης πού στη τάση της για να ικανοποιηθεί ό Φροΰντ ονόμασε ΛΙΜΠΙΝΤΟ, περιγράφει, αναλύει και εξηγεί εξαντλητικά ή ψυχανάλυση.

Βέβαια, ή ψυχανάλυση επεκτείνει το σεξουαλικό ένστικτο μέχρι τη γέννηση (και ακόμη και στην εμβρύτια ζωή...) θεωρώντας το σαν ένστικτο ζωής πού έτσι παύει να έχει τους ιδιαίτερους χαρακτήρες του ερωτικού (ένωση δυό σωμάτων, μέσω των γενετικών οργάνων και ικανοποίηση με την ήδονή πού δίνει αυτή ή ίδια ή ερωτική πράξη). Βέβαια, ή ψυχανάλυση σεξουαλικοποιεί ολοκλήρο τό ανθρώπινο σώμα, τις λειτουργίες του και τα εσωτερικά του ακόμη όργανα (π.χ. στομάχι, καρδιά κλπ) πού κατ' αυτήν επιτελούν δυό λειτουργίες, την μιά φυσιολογική πού εξυπηρετεί τό σώμα και την άλλη «ερωτική» στην υπηρεσία της ΛΙΜΠΙΝΤΟ.

Βέβαια, ή ψυχανάλυση πιστεύει στη κυριάρχηση του υποσυνείδητου κόσμου πού τροφοδοτείται και ζωογονείται και κυβερνιέται από τις όρμικές — ενστικτικές ιδέσεις πάνω στη συνείδηση και την προσωπικότητα και αυτό σε όλη τη διάρκεια σχεδόν της ζωής.

Βέβαια, ή ψυχανάλυση απόδωσε στό συμβολισμό και στα όνειρα διαστάσεις και βάθος πού από μόνα τους ποτέ τους δεν τα είχαν κάν τέτοια.

Ακόμη ή ψυχανάλυση, φτάνοντας στα έσχατα όρια του «παν.σεξουαλισμοΰ της», προσπάθησε ακόμη να σεξουαλικοποιήσει και να ψυχολογικοποιήσει, και την κοινωνική ζωή, τους πολιτικούς θεσμούς, και τα ίδια τα ιστορικά φαινόμενα....

Σ' όλα αυτά ό μαρξισμός απαντά, που τό σεξουαλικό ένστικτο καί οί «περιπέτειές του», πρός την ικανοποίησή του, και οί συναισθηματικές αντιδράσεις και ενστικτοσυμπλεγματικές καταστάσεις πού δημιουργούνται από την απώθηση, την απόρριψη τό συμβιβασμό και οί συμβολικές υποκατάστατες παραστάσεις πού γεμίζουν την παιδική σκέψη και οί «εξιδανικεύσεις» τοΰ ανικανοποίητου ένστικτου πρός την καλλιτεχνική και πνευματική δημιουργία και ό παθολογικός ρόλος τοΰ σξξ στη διαμόρφωσ μιας νευρωτικής προσωπικότητας και ρόλος τοΰ υποσυνείδητου κόσμου, πώς υπάρχουν και ενεργούν λίγο ή πολύ, σε περισσότερους ή λιγότερους ανθρώπους. Αλλά πρίν απ' όλα, ό ά.θρωπος είναι κοινωνικό ον και την αποφασιστική σημασία στη διαμόρφωση της παθολογικής ή φυσιολογικής φυσιογνωμίας της προσωπικότητας ή της ψυχολογίας του εξασκεί τό κοινωνικο-ιστορικό περιβάλλον και οί πραγματικές — υλικές συνθήκες της ζωής και της εργασίας τοΰ κάθε ατόμου.

Και άν όλα όσα αναφέρει ή ψυχανάλυση ενεργούν κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο και λιγότερο ή περισσότερο, αυτό εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό και από την κοινωνική ζωή και τον τρόπο πού ό καθένας ζεί και εργάζεται και από τό πώς ζεί και εργάζεται κυρίως...

Γιατί, για τον μαρξισμό, τό σεξουαλικό ένστικτο δεν είναι αυτοδύναμο και δεν έχει αυτάρκεια και ανεξαρτησία καθ' εαυτό και αυτό άλλωστε φαίνεται και από τό ίδιο τό γεγονός πώς είναι τό μόνο απ' όλα τά ένστικτα πού για να ικανοποιηθεί, χρειάζεται την παρουσία, την απόδοχή και τη συμμετοχή και ένός άλλου.

Αλλά αυτός ό άλλος και ό τρόπος πού αντιδρά και ή ψυχολογία του και ή συμπεριφορά του και ή πνευματικότητά του και ή ηθική του και οί αξίες πού πρεσβεύει, καθορίζονται αποφασιστικά από τό κοινωνικοϊστορικό του περιβάλλον και όχι αυτοδύναμα και δε καθορίζονται από τό ίδιο τό σεξουαλικό ένστικτο.

Και ό μαρξισμός απαντά στην ψυχανάλυση πώς όλα τα ψυχοσυμπλέγματα τά παθολογικά πού βασάνισαν την ά.θρωπότητα και κούρασαν την ά.θρώπινη σκέψη και έμπνεύσαν τις τραγωδίες και τούς μύθους (Οιδιπόδεια, αί μυθικά κλπ.) δεν είναι αυτοδύναμα και αυτόνομα πού ή μόνη τους αιτιολογική συνισταμένη και πηγή είναι τό σεξουαλικό ένστικτο.

Γιατί όλα αυτά σχετίζονται και με τον τρόπο πού αυτό τό ένστικτο ικανοποιείται και με τον τρόπο πού αναπτύσσεται και ζητά ικανοποίηση και με την κοινωνική ηθική όπου μέσα της ζη τά να «γίνει αποδεκτό» και με τη θρησκεία και με την παιδεία και με την ατμόσφαιρα της ψυχολογική της οικογένειας και από τον τρόπο και τις συνθήκες ζωής και κατοικίες και όλα αυτά δεν είναι βιολογικά, αλλά ιστορικοκοινωνικά καθορισμένα.

Γιατί τό Φροΰδικό Οιδιπόδειο σύμπλεγμα και τό Υπερεγώ, έχουν και μιά ιστορικοκοινωνική διάσταση έξω από τη σεξουαλική και έχουν άλλη ένταση, άλλη ποιότητα, άλλη διάρκεια και άλλη σημασία, και τελικά και αυτά τα ίδια εξελίσσονται και διαφοροποιούνται (και σιγά — σιγά εξαφανίζονται σαν τέτοια) με τη κοινωνική εξέλιξη, την άνοδο τοΰ τεχνικοΰ πολιτισμοΰ και τό ανέβασμα τοΰ πολιτιστικοΰ επιπέδου τών λαϊκών μαζών.

ΑΛΛΑ και τό υποσυνείδητο, πού για την ψυχανάλυση παιζει αποφασιστικό ρόλο στην ψυχολογία και την προσωπικότητα και την ατομική και κοινωνική συμπεριφορά για τον μαρξισμό — έκτός τοΰ ότι έχει άλλη ποιότητα και άλλη έκταση και άλλη σύνθεση από ότι τοΰ δίνει ή ψυχανάλυση — αποτελεί τό αρχαικό έρμα τοΰ ατόμου και της ανθρωπότητας και πού ξεπερνιέται και από την ατομική εξέλιξη αλλά και από την ιστορική διαφοροποίηση και πρόοδο της ίδιας της κοινωνίας.

Έτσι, τό υποσυνείδητο, αποτελούμενο τό αρχαϊκό, τό ζωϊκό, τό παιδικό, τό αυτόματικό στοιχείο και διάσταση της προσωπικότητας, ξεπερνιέται στη συμπεριφορά, τη δράση, την κοινωνική ζωή και τη δημιουργία, πρός πιό προσαρμοσμένες, σκόπιμες συνειδητές πράξεις, πού όσο και αν περιέχουν ένα βιολογικό καθορισμό, αποτελοΰν κοινωνικά και ατομικά, προσδιορισμένες ενέργειες κάτω από τό φώς της συνείδησης.

Και αν οί μύθοι και τα σύμβολα και οί θρησκείες φανερώνουν την ύπαρξη της δράσης ένός «αρχαϊκοΰ υποσυνείδητου» στην κοινωνία, όμως, ή ιστορική εξέλιξη πρός την ωριμότητα της ά.θρωπότητας, την περνά από την προϊστορία της — τότε πού ή μοίρα της ορίζονταν από νομοτέλειες έξω από τη συνείδησή της—στην ιστορία της. Και τότε, όντας κυρίαρχη της ιστορικής της πορείας, θά κατευθύνεται συνειδητά πλέον από τήν κατάσταση της τυφλής υποσυνείδητης ά.άγκης, στην κατάσταση της συ.ειδητής ελευθερίας της...

Βέβαια, ή ψυχανάλυση, κυρίως στις αρχές της, αλλά και πολλά της παρακλάδια, μιλοΰν κάποτε για ένα κάποιο — αντικειμενικά απροσδιόριστο — κοινωνικό υποσυνείδητο. Εμείς βέβαια — χωρίς να ενστερνιζόμαστε αυτές τις απόψεις — δεχόμαστε πώς μπορεί στην κοινωνική ψυχολογία τών ά.θρώπων να επεξεργήσουν περισσότερο ή λιγότερο αποφασιστικά υποσυνείδητοι μηχανισμοί, όπως στην πολιτική, την επαναστατική δράση τον πόλεμο κλπ., όπως είναι τα σύμβολα, τα συ.θήματα, οί παραστάσεις.

Αλλά, και αυτοί οί υποσυνείδητοι μηχανισμοί — έκτός τοΰ ότι είναι κοινωνικά καθορισμένοι και προσδιορίζονται και από τό ιστορικό επίπεδο όπου μέσα τους αναπτύσσονται — όμως, τείνουν και θά τείνουν τά εξαφανίζονται και να αδρανοποιούνται στό βαθμό πού μέσα στην αυτοκαθοριζόμενη και αυτοδιοικούμενη σοσιαλιστική μελλοντική κοινωνία, ή άτομική και συλλογική συνείδηση και ή ένσυνείδητη ιστορική κοινωνική πορεία, θά στεροΰν από' αυτούς τούς μηχανισμούς τις πηγές πού τούς τροφοδοτοΰσαν Και αυτές οί πηγές ήταν και είναι ή αλλοτριωμένη συ.είδηση (σαν ιδεολογία και σα θρησκεία) οί στερητικές καταστάσεις τοΰ ενστίκτου, οί κάθε είδους αποστερήσεις ζωτικών αναγκών, τό βιολογικό έρμα πού ενεργεί ανασταλτικά στη συνείδηση, τη ε.ρία και την προσωπικότητα.

Η ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΛ... ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΠΑΙΔΙ...

Η ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ θέλ... νον την «λιμπιντική» σχέση συ.αλλαγή (π.χ. παιδιού τη μάννα του) και ξεχνά κ... διαφορεί για τις κοι.ωνικές συνιστώσες πού ... ζουν ή και καθορίζουν αυτ... σχέση στην αστική—κεφ... κρατική οικογένεια.

Γιατί, και όταν ό.ώμα... ή παθολογική ψυχολογική σ... σθηματική προσκόλληση — ... τική μπορεί σε σημαντικό β... να προσδιορίζεται από τ... ζει ή οικογένεια, από τη μ... στη και την παιδεία τών γο... από την ψυχολογική κα... ναισθηματική ωριμότητά... από την ικανότητά τους ν... θρέψουν σωστά τα παιδιά... από τό κλίδος της εργασίας... από τό πόσην ώρα απασχο... ται με τό παιδί, γεγο.ότ... καθορίζονται από τό κοινω... στορικό περιβάλλον.

Αλλά, ή ά.θρώπινη προ... κότητα, δδεύοντας προς τη... μότητα, και την ολοκλήρωσ... παίρνει μέσα της και ένσω... νει μοτέλα και πρότυπα συ... φορές από τό κοινωνικό π... βάλλον, και σιγά—σιγά ξε... τό αρχαϊκό—παιδικό της σ... και τις πρωτογενείς τους κ... βολές.

Η ψυχανάλυση όμως δ... να πιστεύει πώς αυτές οί κ... βολές καθορίζουν αποφασι... και τελεσίδικα